

Kui oodatud elamus jäi saamata

"Õhufuht"

5. II 1992

Peremuusikal "KEVADE" Estonia Teatris. Libreto – S. Nõmmik, laulutekstid – E. Vetemaa, lavastaja – S. Nõmmik, dirigent – N. I. Reintamm, kunstnik – K. A. Püümann.

Õeldakse, et keti tugevuse määrab nõrgim lüli. Teatri taseme ja maine vaataja silmis kujundavad aga kindlasti tavalised reaetendused, ka kõige nõrgemad.

Sattusin ühele sellisele 26. jaanuaril. Tegemist oli asendus-etendusega: "Pipi Pikksuka" vahetas välja "Kevade". Kuigi pileteid osteti ka tagasi, seda võimalust enamik ei kasutanud. Ilmselt seetõttu, et kui kord on juba lastega teatrisse tulnud, siis ei maksa nende röömu rikkuda. Seda enam, et tegemist on peremuusikaliiga.

Nõnda "Kevade" žanrimääratlust täht-tähelt võttes oligi saalis põhiliselt koolieelikute publik (koos vanematega muidugi). Etenduse esimene vaatus (tund ja 10 minutit) oli mudilastele tapvalt pikk ja pool vaatusest läks nende sagimise ning jutustamise tõttu nii suurematele lastele kui ka täiskasvanutele kaduma. On väga kahju, et tookordse publikuni etenduse mõte ja hingus ei jõudnud. Ei saanudki jõuda, sest eestluse ja kodutunde lüürika hooamamiseks olid need lapsed lihtsalt liiga väikesed.

Teiselt poolt poleks olnud parem, kui etendus oleks lihtsalt ära jäetud. Siis oleks laste pettumus olnud kindlasti suur. Ei jäägi muud, kui soovida, et teater võtaks kavassee ühe uue mudilastele mõeldud tüki – see tühnik repertuaaris vajaks täitmist.

Nüüd etendusest endast. Et publik loo meeleoluga kaasa ei lähe, oli ilmselt ka laval tunda, sest esitus oli

• Inspektor – Ervin Kärvet, Kiir – Hans Miilberg.

Gunnar Vaidla foto

võrdlemisi tujutu ja õiget hoogu ei saanudki. Etendust pidasid üleval Hans Miilbergi Kiir, Kalju Karaski Köster ja Karli Kannelmäe Tõnisson. Ka Rein Taidla kehastatud õpetaja Laur oli igati omal kohal. Väiksemates osades sekundeerisid neile Ervin Kärveti Inspektor, Alari Põlloja Papa Kiiri, proud ristimisstseenis. Kõik muud osatäitmised olid aga kahvatud. Mati Vaikmaa Toots oli rollilahenduselt päris tempokas ja tootsilik, ent hääl saali ei jõudnud. See kõlas justkui läbi vati, nii lauldes kui kõnetekstides. Et sattusin istuma teatrisaali nn. musta auku, kus kuuldavus on alati kehv, siis võib osaliselt ka selle kaela ajada.

Tekib küsimus: miks ei mõju "must auk" kõikide häälte puhul? Kuuldavusmuret ei tekkinud, kui

rääkisid või laulsid Miilberg, Karaski, Kärvet, Panova, Kannelmäe jt.

Kui rääkida rollist kui tervikust, siis see oli olemas ainult Hans Miilbergil ja Kalju Karaskil. Miilberg oli Kiir ka siis, kui polnud tema etteaste, ja ta seisis lavasügavuses. Kiirelikud olid nii hääl (uhkete "kukkede-ga"!), hoiak, liigutused, kõnnak ja – mis peaasi – kõike tegi ta tõsiselt, ilma operettide koomiliste rollide juures sagedasti esineva hoiakuta küllmaolenvahvajanaljakas.

"Kevade" puhul on olnud arvamusi, et midagi uut siin ju välja mõeldud ei ole, rollid on Orgulase–Abeli–Ani–Laanemetsa jälgendamine. Tõepoolest on meil kõigil selged stereotüübid "Kevade" tegelaste kohta ammu olemas. Minu arvates polegi vaja väljakujunenud arusa-

mu Lutsu tegelastest muutma hakata – tore on ka äratundmisrõõm. Mitte üks raas ei seganud näiteks Kalju Karaski (Köster) esituse nautimist tema sarnasus Endel Ani filmirolliga. Isegi Lible osa (Juris Žigurs) välisel sarnasusel Uduvere Arniga polnud mingit tähtsust. Iseasi, et Lible osa on tehtud minimaalseks ja tekib küsimus, kas teda üldse siia muusikali vaja on.

"Kevade" suurim kordaminek on kindlasti Kustav–Agu Püümanni kunstnikutöö. Stiilsed on nii kostüümid kui lavapildid (siingi oli tore äratundmine – koolimaja väliskuju leidmiseks oli kunstnik käinud vist küll mõõtu võtmas Jõgeva apteegimajast). Kiiresti vahelduvad stseenid on pöördlava kasutamise üks paremaid näidiseid: kõik pildid on küll tinglikud, ent mõjuvad samas realistlikult ja nii enesestmõistetavalt, et isegi ei taju lavaringi kuklapoolle tehtud muudatusi ja need sulavad tegevustikuga orgaaniliseks tervikuks.

Lavastaja Sulev Nõmmik kirjutab etenduse kavalehel, et "...kui olete korduvalt palju paremat näinud, siis ärge aplodeerige loole, plaksutage vaid pisut sellele nõmedale järjekindlusele, tolele tobedale eestlase jonnile...". Ma tahan vaielda Sulev Nõmmikule vastu. Et see lugu üldse vaatajani jõudis, siis on järjekindlus üks tore asi ja jonn on jumalast loodud! Tõeliselt kahju on aga, et tükk ei tulnud lavale kolm-neli aastat varem. Tollal oleks sellest rahvusliku taasärkamise õhkkonnas kujunenud sündmus. Nüüd aga ainult üks paljude seas.

PILLE PALM